

Pesäpuun tuotteet

Me haluamme, että jokainen
lastensuojelun piirissä oleva lapsi ja
nuori tuntee olevansa *turvassa*,
osallinen ja *arvokas*.

LUPAUS Lapselle®

Lastensuojelun piirissä olevat lapset ja nuoret ovat Pesäpuun toiminnan ydin. Meidän tehtävänä on kehittää lastensuojelua niin, että jokainen lapsi tai nuori tuntee olevansa turvassa, osallinen ja arvokas.

Miten voimme auttaa, rohkaista ja tuoda turvaa lapsille ja nuorille, joiden elämä ei mennytkään niin kuin sen olisi pitänyt? Miten sijoitetut lapset ja nuoret kohdataan sijaisperheissä, perhekodeissa, virastoissa, vastaanotoilla ja kouluissa niin, että lapsi tuntee olonsa arvostetuksi ja kuunnelluksi? Miten me aikuiset, lastensuojelutyön ammattilaiset, opettajat tai sijaisvanhemmat osaamme arvostaa ja ymmärtää kovien kokemusten lapsia ja nuoria?

Pesäpuun unelmana on, että jokainen lastensuojelussa oleva lapsi tai nuori olisi osallinen omassa elämässään ja niissä päätöksissä, jotka häntä koskevat.

Pesäpuu haluaa varmistaa, että jokainen lapsen tai nuoren elämässä oleva aikuinen on valmistautunut omaan rooliinsa sijoitetun lapsen tukijana, rohkaisijana ja kannustajana.

Osallistaen lapset ja nuoret kehitystyöhön, kehitämme toimintamalleja, työkaluja ja menetelmiä, jotka tekevät lastensuojelutyöstä laadukkaampaa, suunnitelmallista ja lasta kuuntelevaa. Koulutamme lastensuojelutyön ammattilaisia, sijaisperheitä, tukihenkilöitä sekä muita lasten ja nuorten elämään kuuluvia tärkeitä ihmisiä kohtaamaan heidät paremmin.

Toiminnallamme tuomme sijoitettujen lasten ja nuorten kokemukset, toivomukset ja haaveet esille ja teemme heidät näkyviksi ja arvokkaiksi. Juuri niin kuin he ovat aina olleetkin. Ihan jokainen.

Pesäpuun arvot

Lapsilähtöisyys - Lastensuojelun kehittämistyötä tehdään yhdessä si-
joitettujen lasten ja nuorten kanssa. Heidän ehdoillaan, heidän yksilöllisiä
kokemuksia kuunnellen ja heitä arvostaen. Jokainen lapsi ja nuori pitää tulla
kuulluksi, ymmärretyksi ja arvostetuksi.

Kumppanuus - Tasa-arvoinen yhteistyö on voimavara. Kehitämme yhdessä,
autamme kumppaneitamme ja he auttavat meitä. Tasa-arvoisesti, koska
kukaan ei pärjää yksin.

Elämyksellisyys - Elämyksellisyys on tie oivalluksiin. Nopeiden johtopää-
tösten ja ryntäilyn sijaan lastensuojelussa tarvitaan pysähtymistä, yhteistä
oivaltamista ja ihmettelyä lasten, vanhempien ja kumppanien kanssa.

Rohkeus - Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen vaatii rohkeutta men-
nä uusista ovista, rohkeutta mennä eteenpäin ja rohkeutta puolustaa omia
arvojaan.

Vaikuttavuus - Tehdään lastensuojelussa olevat lapset ja nuoret näkyviksi ja
kuulluiksi koko yhteiskunnassa.

Lupaus Lapselle

Pesäpuun toiminnassa on keskeistä kehittämistyön tulosten juurruttaminen. Tulokset ovat kaikkien käytettävissä ja tavoitteenamme on, että hyvät käytännöt siirtyvät lasten ja perheiden hyväksi. Pesäpuussa tuotetut menetelmät ja välineet ovat lupaus lapselle siitä, ettei hänen kokemustaan sivuuteta.

Pesäpuun julkaisut, tutkimukset, oppaat ja käsikirjat tunnistat rekisteröidystä tavaramerkistä LUPAUS LAPSELLE®.

PRIDE-perhehoidon kokonaisuuden ohjausmalli

Pesäpuu ry:n perhehoidon kokonaisuuden suunnitelmallisen kehittämistyön tavoitteena on laadukas perhehoito, joka turvaa lapselle hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa vastaavan avun ja tuen, tukee lapselle merkityksellisiä suhteita riippumatta siitä, missä hän asuu. Tavoitteena on kehittää perhehoidon kokonaisuuden kehittämiseen pohjaava perhehoidon ohjausmalli, jossa on selkeästi kuvatut prosessit ja toimintamalli perhehoidon järjestämiseen. Kehittäminen tapahtuu yhteistyössä maakunnan toimijoiden kanssa.

Perhehoidon kokonaisuuden järjestämisen tueksi Pesäpuu tarjoaa prosessikoulutusta ja konsultaatiota sekä koulutusta PRIDEn peruseriaatteisiin perehtymiseen.

LASTEN JA PERHEIDEN YKSILÖLLISIIN TARPEISIIN VASTAAVA LAADUKAS PERHEHOITO PERHEHOIDON MAAKUNNALLINEN OHJAUSMALLI

- LAPSEN TARPEISIIN YKSILÖLLISESTI VASTAAVA, TURVALLINEN , OSALLISUUDEN MAHDOLLISTAVA
- MONITOIMIJAINEN
- SELKEÄ JA SAUMATON TOIMINTAKOKONAISUUS

Lisätietoja:
Jaana Pynnönen
kehittämispäällikkö
jaana.pynnonen@pesapuu.fi
040 743 6727

PRIDE-valmentajien koulutus ja tuki

Lapsia ja nuoria sijoitetaan sijaisperheisiin tai adoptoidaan erilaisista syistä. Jokaisella heistä on oma tarinansa. Koska sijoitettavat tai adoptoitavat lapset ja nuoret sekä heidän tarpeensa ovat erilaisia, tarvitaan myös monenlaisia sijais- ja adoptioperheitä.

PRIDE-ennakkovalmennuksen tavoitteena on taata jokaiselle sijais- tai adoptioperhettä tarvitsevalle lapselle ja nuorelle mahdollisuus päästä perheeseen, joissa huolehditaan hänen tarpeistaan. PRIDE-ennakkovalmennus on ryhmä-, perhe- ja yksilökohtainen prosessi.

Pesäpuu tarjoaa:

1. PRIDE-valmentajakoulutus (erillinen koulutusesite)

PRIDE-valmentajakoulutus antaa osallistujille valmiudet valmentaa sijais- tai adoptiovanhemmuutta harkitsevia. Lisäksi koulutuksesta saa taitoja kehittää perhehoidon kokonaisuutta, johon sisältyy suunnittelu, sijais- ja adoptiovanhempien rekrytointi, ennakkovalmennus sekä tuki ja täydennyskoulutus.

PRIDE-ennakkovalmennuksen valmentajaparina toimivat lastensuojelun sosiaalityöntekijä ja sijais- tai adoptiovanhempi. Valmentajakoulutus mahdollistaa kehittymisen perhehoidon työntekijöinä sekä sijais- ja adoptiovanhempina.

Koulutus sisältää 12 koulutuspäivää. PRIDE-valmentajan pätevyyden saa, kun valmentajakoulutuksen lisäksi on valmentanut 1. valmennusryhmän sijais- tai adoptiovanhemmuutta harkitseville.

2. Nuoren sijaisvanhemmaksi – täydennyskoulutus PRIDE-valmentajille (erillinen koulutusesite)

Yhä useampi lapsi huostaan otetaan ja sijoitetaan nuoruusiässä. Nuoruus on elämänvaihe, jossa kaikilla tapahtuu voimakkaita muutoksia kehossa, mielessä ja ihmissuhteissa. Nuoren sijaisvanhemmaksi –koulutus ja siihen liittyvä materiaali antavat PRIDE-valmentajille välineitä käsitellä nuoruusikäisen sijaisvanhemmuuteen liittyviä kysymyksiä ennakoivalmennuksessa. Koulutus antaa mallin myös jo toimivien sijaisvanhempien täydennyskoulutukseen.

3. Täydennyskoulutus ja tuki PRIDE-valmentajille

Pesäpuu järjestää PRIDE-valmentajille vuosittain täydennyskoulutusta ja työkokouksia. PRIDE-valmennusta kehitetään yhteistyössä valmentajien kanssa ja valmennuksista tulleen palautteen pohjalta. Annamme tukea ja konsultaatiota sijais- ja adoptiovanhempien ennakoivalmennukseen liittyvissä asioissa.

Kokemuksia

"PRIDE-valmentajakoulutus antaa valmiudet PRIDE-valmennusten pitämiseen. Koin saavani paljon eväitä, joita olen pitkään kaivannut. Oli myös hienoa huomata, että valmentajakoulutus koskee koko perhehoitoa – ei vain valmennusta. Näiden asioiden pohtiminen oli tärkeää."

"Nuoren sijaisvanhemmaksi -koulutuksessa oli tärkeää muistella omaa nuoruutta ja kokemuksia nuoruudesta sekä kuulla sijoitettujen nuorten kokemuksiin perustuvia tarpeita ja toiveita."

Lisätietoja:

Hanna Piironen
kehittämispäällikkö
hanna.piiroinen@pesapuu.fi
040 700 0795

Sirpa Yli-Rekola
kehittämispäällikkö
sirpa.yli-rekola@pesapuu.fi
040 508 5601

Jaana Pynnönen
kehittämispäällikkö
jaana.pynnonen@pesapuu.fi
040 743 6727

Sukulais- ja läheisverkosto- sijoitukset

Sukulais- ja läheisverkostosijoitusten valmisteluun ja läheissijaisperheiden valmentamiseen liittyy erityiskysymyksiä, jotka on tarpeen tunnistaa. Työntekijät sekä lastensuojelun avohuollossa että perhehoidossa tarvitsevat valmiuksia työskennellä läheisverkoston kanssa tilanteissa, joissa lapsi tarvitsee sijaishuoltoa ja läheisten mahdollisuuksia auttaa ja tukea arvioidaan. Sijaisvanhemmuutta miettivän läheisen tai sukulaisen mahdollisuus pohtia rauhassa omia valmiuksiaan, saada tietoa ja valmennusta, on yhtä tärkeä kuin kenen tahansa sijaisvanhemmuutta miettivän. Ryhmämuotoinen valmennus PRIDE-ennakkovalmennuksena on ensisijainen vaihtoehto, mutta aina se ei ole mahdollinen

Perhekohtainen arviointi ja valmennus

Pesäpuu ry tarjoaa työskentelymallin ja materiaalia sekä koulutusta sukulaissijaisvanhemmaksi haluavien perheiden perhekohtaiseen arviointityöskentelyyn ja valmennukseen. Kaksipäiväisen koulutuksen aikana käydään läpi työskentelymalli, joka sisältää sukulaisuudesta aiheutuvia erityiskysymyksiä. Materiaalia voidaan käyttää myös valmisteltaessa avohuollon perhesijoituksia sekä sukulais- tai läheissijaisvanhempien tuessa. Kuva materiaalista

Kehittämisyhteistyö

Toimintamallien ja materiaalien kehittämisyhteistyötä tehdään yhteistyössä valtakunnallisten kehittämisiltoapäivien ja työryhmien kanssa. Mukana on sijaishuollon toimijoita sekä sukulais- ja läheissijaisvanhempia. Työyhteisöille tarjotaan prosessikoulutuksia ja konsultaatioita.

Lisätietoja:

Jaana Pynnönen

jaana.pynnonen@pesapuu.fi

kehittämispäällikkö

040 743 6727

Läheissijaisvanhemmuus

Perhekohtainen työskentelymalli läheissijaisvanhempien valmennukseen ja valintaan

Lapsi ei voi asua aina kotona vanhempiensa luona. Lapsen sijoittaminen sukulaisten tai muiden lapselle läheisten henkilöiden luokse on ensisijainen vaihtoehto muuhun lastensuojelun sijoitusmuotoon nähden. Lastensuojelun työntekijät sekä avohuollossa että perhehoidossa tarvitsevat valmiuksia työskennellä läheisverkoston kanssa sijoitustilanteissa.

Läheissijoitus tapahtuu usein ennalta suunnittelematta. Sosiaalityöntekijän velvollisuus on toimeksiantosopimukseen kirjata läheissijaisvanhemmaksi ryhtyvän oikeus saada tietoa ja valmennusta tehtävästä ennen yhteistä arviota läheissijaisvanhemmuudesta. Sijaisvanhemmuutta miettivän läheisen tai sukulaisten mahdollisuus pohtia rauhassa omia valmiuksiaan on yhtä tärkeä kuin kenen tahansa sijaisvanhemmuutta miettivän. Lapsella on oikeus päästä valmennettuun perheeseen.

Perhekohtaisessa valmennuksessa läheissijaisvanhempi-sosiaalityöntekijä kouluttajapari on ensisijainen vaihtoehto, toisena vaihtoehtona valmennus toteutetaan lastensuojelun työntekijäparityönä. Läheissijaisvanhemmuutta miettivälle ryhmämuotoinen PRIDE-ennakkovalmennus on paras vaihtoehto, mutta se ei ole aina mahdollinen.

Perhekohtainen arviointi ja valmennus

Pesäpuu tarjoaa perhekohtaisen työskentelymallin, materiaalia ja koulutusta läheissijaisvanhemmaksi haluavien perheiden kanssa tehtävään arviointityöskentelyyn ja valmennukseen. Materiaalia voi hyödyntää myös valmisteltaessa avohuollon perhesijoituksia sekä läheissijaisvanhemmuuden aikaisessa tuessa.

Perhekohtaisen työskentelymallin koulutus on suunnattu lastensuojelun avo- ja sijaishuollon työntekijöille sekä sukulais- ja läheissijaisvanhemmille, jotka ovat valmiita toimimaan sosiaalityöntekijän työparina läheissijaisvanhempien valmennuksessa ja valinnassa.

Läheissijaisvanhemmuuden täydennyskoulutuspäivässä on mahdollisuus syventyä valmentajien erityiskysymyksiin.

Kehittämisyhteistyö

Toimintamallien ja materiaalien kehittämisyhteistyötä tehdään yhteistyössä valtakunnallisten kehittämisiltapäivien ja työryhmien kanssa, joissa on mukana sijaishuollon toimijoita sekä läheissijaisvanhempia.

Työyhteisöille tarjotaan prosessikoulutuksia ja konsultaatioita.

Sijaissisaruus

"Sijaisperheessä kaikilla lapsilla oikeus tulla nähdyiksi, kuulluiksi, ymmärretyiksi ja tuetuiksi."

Perhe on systeemi, jossa jokaisella on paikkansa suhteessa toisiinsa ja perheen kokonaisuuteen. Muutokset perheessä vaikuttavat kaikkiin perheenjäseniin, perheen sisäisiin ihmissuhteisiin ja arkeen.

Sijaisvanhempien lasten elämä muuttuu monin tavoin, kun perheeseen tulee sijoitettu lapsi. Heillä on monenlaisia ajatuksia, tunteita ja kysymyksiä, jotka liittyvät sijoitetun lapsen kanssa elämiseen. Perheen elämä muuttuu myös yksityisestä julkiseksi, kun kodin ovet avautuvat niin viranomaisille kuin sijoitetulle lapselle tärkeille ihmisille.

Kaikilla lapsilla oikeus tulla nähdyiksi, kuulluiksi, ymmärretyiksi ja tuetuiksi

Sijaisvanhempien lapsilla on tärkeä rooli sijoitettujen lasten elämässä. Perheessä jo olevien lasten tarpeet, tunteet ja näkemykset tulee kuulla ja nähdä silloin, kun aikuiset miettivät sijaisvanhemmiksi ryhtymistä. Tutkimusten mukaan lasten huomiointi ja heidän kanssaan työskentely valmennusvaiheessa edistävät sijoitusten jatkuvuutta ja vähentävät niiden ennakoimattomia katkeamisia.

Ennen sijoitusta tapahtuvan työskentelyn lisäksi sijaisvanhempien lapset tarvitsevat tukea ja tietoa sijoituksen kaikissa vaiheissa. Sijaissisaruksilla on oikeus yksilökohtaiseen huomiointiin ja vertaistukeen samoin kuin muillakin sijaisperheen jäsenillä.

Pesäpuu tarjoaa:

1. Koulutusta sijaissisaruudesta, sijaisperheiden lasten kanssa työskentelystä ja vertaisryhmien ohjaamisesta (erillinen koulutusesite).
2. Työyhteisökohtaista koulutusta sosiaalityöntekijöille ja sijaisvanhemmille sijaissisaruudesta ja sisaruussuhteiden tukemisesta perhehoidossa. Suunnittelemme koulutuksen tavoitteet ja sisällön yhdessä tilaajan kanssa.
3. Tukea ja konsultaatiota. Annamme konsultaatiota ja tukea sijaisperheiden kaikkien lasten osallisuutta ja toimijuutta vahvistavan työn kehittämisessä.

Lisätietoja:

Hanna Piironen

kehittämispäällikkö

hanna.piironen@pesapuu.fi

040 700 0795

Sosiaalityöntekijän ja sijaisvanhemman yhteistyön rakentaminen

"Koen huojennusta sosiaalityöntekijänä, kun ymmärsin, ettei minulla tarvitse heti olla vastauksia tai ratkaisuja sijaisvanhemman kysymyksiin, vaan voin pohtia niitä yhdessä hänen kanssaan."

"Voimaannuin sijaisvanhempana siitä, kun aloin rohkeammin yhteistyöhön liittyen ilmaista ajatuksiani ja tunteitani sosiaalityöntekijälle."

Yhteistyö perhehoidossa on erityistä. Sosiaalityöntekijä valmistelee ja tekee perheeseen sijoitettua lasta koskevia päätöksiä. Sosiaalityöntekijä tai sijaisperheen vastuutyöntekijä tukee sijaisvanhempaa ja usein suunnittelee ja toteuttaa täydennyskoulutusta. Sijaisvanhempi toteuttaa perhehoitoa omassa kodissaan ja tekee yhteistyötä lapsen asioissa eri tahojen kanssa. Yhteistyössä julkinen ja intiimi lomittuvat. Tämä yhteistyö vaikuttaa lapsen tarpeiden näkyväksi tulemiseen ja sijoituksen tavoitteiden toteutumiseen.

Tavoitteena on lisätä selkeyttä, läpinäkyvyyttä ja tavoitteellisuutta sijaisvanhemman ja perhehoidon työntekijöiden yhteistyöhön.

Pesäpuu tarjoaa

1. Kehittämiskumppanuutta

Tutkimme yhteistyötä yhdessä paikallisten sijaisvanhempien ja perhehoidon työntekijöiden kanssa.

Kehittämiskohteina ovat:

- yhteistyöhön liittyvät tunteet
- lähtökohtainen luottamus tai epäluottamus yhteistyössä
- yhteistyön erityisyys ja yksilöllisyys
- tehtävien ja vastuiden sanoitus
- yhteistyön rakenteiden vahvistaminen

2. Koulutusta ½ päivää tai 1 päivä

Koulutuksen sisältö:

- kokemuksia kehittämistyöstä
- miten kehittämistyön teemoja voidaan tutkia työyhteisössä/organisaatiossa
- yhteistyön rakenteiden vahvistaminen

Lisätietoja:

Hanna Piironen
Kehittämispäällikkö
Sosiaalityöntekijä
hanna.piironen@pesapuu.fi
p. 040 700 0795

Sirpa Yli-Rekola
Kehittämispäällikkö
Sijais- ja adoptiovanhempi
sirpa.yli-rekola@pesapuu.fi
p. 040 508 5601

Ohjaajakoulutus tunnetyöskentelyyn sijaishuollossa

"Miksi nämä tunteet ovat tärkeitä? Tunteet vaikuttavat ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Niin lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen kuin sosiaalityöntekijän ja sijaishuollossa väliseen vuorovaikutukseen. Sijaishuollon maailma sisältää vahvoja tunteita."

Sijoitettu lapsi tuo sijaisperheeseen tai lastensuojelulaitokseen tullessaan mukanaan oman elämänhistoriansa ja tunnekokemuksensa, jotka ilmenevät toiminnassa. Sijaishuollossa vanhempien ja työntekijöiden keskeinen tehtävä on tukea lasta tunteiden tunnistamisessa ja ilmaisussa.

Sijaishuollossa on elinikäinen kasvuprosessi. Kokemusten mukaan se nostaa usein esiin tunteita, jotka saattavat yllättää. Myös ohjaajat ja muut työntekijät tekevät tunnetyötä oman persoonansa kautta. Jotta aikuiset kykenisivät kehittymään tehtävässään ja tukemaan lasta tunnetyöskentelyssä, on heidän saatava tukea ja täydennyskoulutusta tunnetyöhön ja omien tunteidensa käsittelyyn.

Aikuisten tunnetyöskentely on tärkeä osa kokemuksellista prosessioppimista niin perhehoidossa kuin muussakin sijaishuollossa. Lasten, heidän vanhempiensa, sijaishuollossa, sosiaalityöntekijöiden ja muiden työntekijöiden odotukset, pelot, toiveet ja muut tunteet vaikuttavat myös yhteistyöhön. Tunnetyöskentely, tunteiden ymmärtäminen ja sanoittaminen tukevat sijoituksen onnistumista.

Pesäpuu tarjoaa koulutusta sijaishuollon työntekijöille ja sijaishuollossa.

1. Ihan iholla –tunnetyöskentely perhehoidossa, ohjaajakoulutus, 4 päivää (erillinen koulutusesite)

Ohjaajakoulutus antaa valmiudet ohjata kuuden tapaamiskerran tunnetyöskentelyryhmiä, jotka sopivat sijaishuollossa tai adoptiovanhemmille, lastensuojelun työntekijöille tai lasten syntymävanhemmille. Mallia on sovellettu myös sijaissisaruuksille. Lisäksi koulutus antaa välineitä yksilökohtaiseen tunnetyöskentelyyn.

Tunnetyöskentelyryhmät ovat tärkeä osa sijaishuollossa täydennyskoulutusta.

Lisätietoja:

Hanna Piironen
Kehittämispäällikkö
hanna.piironen@pesapuu.fi
p. 040 7000795

Sirpa Yli-Rekola
Kehittämispäällikkö
sirpa.yli-rekola@pesapuu.fi
p. 040 5085601

Sijoitetun lapsen hyvinvoinnin tukeminen

SISUKAS-toiminta lastensuojelun, kodin ja koulun monialaisena yhteistyönä

Faktat

Koulunkäynnin vaikeudet ovat tutkitusti yleisempiä sijoitetuilla lapsilla ja ne ovat vakava syrjäytymisen riskitekijä ja uhka psykososiaaliselle hyvinvoinnille. Sijoitetun lapsen vastuusosiaalityöntekijällä on valvontavastuu siitä, että lasten oikeus opetukseen ja tukeen toteutuu.

Hyvänä käytäntönä palkittu, arvioitu SISUKAS-malli tarjoaa työkaluja alakouluikäisten sijoitettujen lasten koulunkäynnin varhaiseen tukemiseen, suojaavien tekijöiden vahvistamiseen sekä monitoimijaisen yhteistyön haasteisiin. Toiminta on kehitetty pohjoismaisena yhteistyönä. Lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) muutosohjelman perhehoidon mallinnusraportissa suositellaan SISUKAS-mallin käyttöönottoa maakunnissa. Pesäpuu tarjoaa alueille koulutusta, tukea ja materiaalit SISUKAS-mallin soveltamiseen sekä yhteiskehittämiseen.

SISUKAS-mallissa kootaan yhteen lapsen lähiverkosto; sosiaalityöntekijä, sijais-/vanhemmat, opettaja, tarvittaessa oppilashuollon edustajia. Lapsen omasta sosiaalityöntekijästä sekä konsultoivasta psykologista ja erityisopettajasta muodostettu maakunnallinen tiimi kartoittaa perhehoitoon sijoitetun (6–12 v.) lapsen tilanteen. Lapsen lähiverkosto toteuttaa suunnitelmallisesti kaksivuotiset tukitoimet ja seurannan. Vaikuttavuutta arvioidaan kahden vuoden päästä toteutettavalla uusintakartoituksella.

Edut ja hyödyt

- Menetyksiä ja muutoksia kokeneiden lasten selviytymiskyky elämässä paranee suojaavien tekijöiden vahvistuessa
- Lasten osallisuus sekä koulunkäynnin edellytykset paranevat ja he saavat kykynsä käyttöön

- Monialainen yhteistyö tiivistyy, siitä tulee systemaattista ja aikuisten valmiudet tukea sijoitetun lapsen oppimista ja kehitystä vahvistuvat
- Valtakunnallisen mallin käyttöönotto edistää koulutuksellista tasa-arvoa ja yhä useampi sijoitettu lapsi saa peruskoulun päättötodistuksen ja etenee jatko-opintoihin
- Sijoitettujen lasten syrjäytymisen ehkäistyminen tuottaa taloudellisia säästöjä.

Koulutustoiminta

Yksittäiset asiantuntijaluennot, koulutuspäivät, työpajat, työnohjausryhmät tai prosessikoulutus tilaajan toiveiden mukaisesti. Koulutukset on suunnattu lastensuojelun sijaishuollon toimijoille, sosiaalityöntekijöille, ohjaajille, sijaisvanhemmille, opetus- ja oppilashuollon henkilöstölle sekä muille teemasta kiinnostuneille.

Koulutukset:

- Vahvistavat osallistujien osaamista sijoitettujen lasten koulunkäynnin erityiskysymyksissä
- Lisäävät ymmärrystä lasten käyttäytymisen haasteista
- Tekevät näkyväksi lasten ja nuorten kokemuksia
- Antavat näkökulmia ja työkaluja lasten hyvinvoinnin ja oppimisen tukemiseen
- Vahvistavat monialaista sektorirajat ylittävää yhteistyötä
- Tarjoavat selkeän toimintamallin ja materiaalit (käsikirja, opas, sarjakuva, esite sekä tietopankki)
- Antavat välineitä oman työn ja alueellisen perhehoidon kehittämiseen

Arvot ja periaatteet

SISUKAS-toiminnan perustana on lapsi- ja voimavaralähtöisyys, dialogisuus, systemaattisuus ja monitoimijaisuus. Koulutukset toteutetaan kokemuksellisesti ja vuorovaikutteisesti hyödyntäen luentoja, tapauskuvauksia, multimediaa sekä harjoituksia.

Hinta

SISUKAS-toiminnan käynnistämiseen sitoutuneille alueille maksuton koulutuspäivä mallin käyttöönottamiseksi. Täydentävät työpajat, luennot, työnohjaukset ja prosessit hinnoitellaan erikseen.

Kokemukset

"Ymmärrys lasta kohtaan on lisääntynyt. Oikeanlaisen tuen löytäminen lapselle ja sijaisvanhemmille on helpottanut oman työn taakkaa." (sosiaalityöntekijä)

"Opettajana olen saanut tukea, tutkimustietoa ja kanavan toimivaan yhteistyöhön sijaisperheen kanssa. Oppilas on kokenut itsensä arvokkaaksi." (luokanopettaja)

"Olen voinut jakaa huoleni ammattilaisten kanssa ja saanut tietoa ja ymmärrystä ilmiöihin, joita olen pohtinut." (sijaisäiti)

"SISUKAS on tuonut kaikkea, mitä lapsi tarvitsee, että koulussa menis eikun menee nyt paremmin." (poika 11 v.)

Lisätietoja koulutuksesta ja SISUKAS-toimintamallista osoitteesta: sijoitettulapsikoulussa.fi

Lapsia osallistavat välineet ja menetelmät

Lasten kuuleminen, kokemusten ja mielipiteiden selvittäminen sekä lasten oikeuksista kertominen lapsilähtöisesti voi olla vaativa tehtävä. Pesäpuussa on pitkä kokemus lapsilähtöisten työmenetelmien ja välineiden kehittämisestä. Lupaus lapselle® -välineet on kehitetty avuksi lasten kanssa työskentelyyn lastensuojelussa, mutta toimivat hyvin myös muissa konteksteissa. Menetelmäkoulutuksissa osallistujat perehtyvät voimavarakeskeiseen viitekehykseen sekä työvälineisiin ja menetelmiin lyhyiden johdantojen, viedoiden ja kokemuksellisten harjoitusten kautta.

Älyä tunteet – ajattelun apukäsi lasten itsesäätelytaitojen vahvistamiseen

Älyä tunteet -materiaali on tarkoitettu apuvälineeksi haitallisten ajatusten ja vahvojen tunteiden työstämiseen alakouluikäisten lasten kanssa. Välineen avulla lapset oppivat itsesäätelytaitoja; tunteiden, ajattelun ja toiminnan hallintaa sekä hyödyntämään myönteistä sisäistä puhetta haastavissa tilanteissa.

Norjassa kehitetty ja laajalle levinnyt, kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan perustuva innovatiivinen väline on helposti käyttöönotettavissa. Se soveltuu harjoitteluun kotona, koulussa, oppilas- ja terveydenhuollossa, lastensuojelussa sekä ohjattuna oma-apuvälineenä lapsilla sekä yksilö- että ryhmätyöskentelyssä.

Materiaaliin kuuluu lasten kuva- ja tehtäväkirja, apukäsi-lehtiö, punainen ja vihreä nukke harjoittelun tueksi sekä käyttöohjeet. Maksutta verkossa tarjolla olevat lyhytelokuvat sekä verkkoluento on tuotettu materiaalin käyttöä helpottamaan.

Tarjoamme koulutusta menetelmän käyttöönottamiseksi.

Edut ja hyödyt

Vuorovaikutustaitojen lisääntyessä myös lasten hyvinvointi ja vertaissuhteet vahvistuvat. Tukemalla lasten itsesäätelytaitoja voidaan vähentää ristiriitatilanteita kotona ja koulussa. Opitut taidot toimivat suojaavana tekijänä koko elämän varrella.

Yhteyshenkilö: Kehittämispäällikkö Christine Väliavaara, 040 7755700, christine.valivaara@pesapuu.fi

"Ajattelun apukäsi -materiaali on selkeä. Siinä on valmiina hyvät esimerkit suoraan lasten arkielämästä. Työkirja toimi pohjana ja siitä muokkasimme meille sopivan kokonaisuuden."
(opettaja)

Pienissä kengissä – voimavarakeskeisiä välineitä ja menetelmiä lasten kanssa työskentelyyn

Pesäpuun pitkäaikaisena kehittämistyönä on tuotettu joukko laadukkaista Lupaus lapselle® -välineitä, jotta lapset tulisivat paremmin nähdyiksi ja kuulluiksi lastensuojelussa. Suuren suosion saavuttaneet välineet innostavat lapsia ja aikuisia vuoropuheluun. Ne hyödyntävät leikkisyyttä ja huumoria tarjoten apua vakavienkin asioiden käsittelyyn. Välineiden avulla voidaan tehdä myös näkyväksi vahvuuksia ja voimavaroja.

Moniammatilliselle kohdejoukolle suunnatussa Pienissä kengissä -koulutuspäivässä perehdytään erilaisten tunne- ja vahvuuskorttien, verkostokarttojen, nukkien ja pelien hyödyntämiseen omassa työssä yksilöiden ja ryhmien kanssa.

Lisätietoa:

Hanna-Leena Niemelä

Kehittämispäällikkö

hanna-leena.niemela@pesapuu.fi

041 435 6345

Tejping-nukkeleikkimenetelmä lasten kokemusten kartoittamiseen ja työstämiseen

Tejping on leikkiterapiasta sovellettu työskentelymenetelmä, jonka päämääränä on vuoropuhelun käyminen asiakkaan kanssa leikin avulla. Lapsi tai nuori teippaa alustalle näyttämön ja valitsee sinne nukkeja ja pikku esineitä kuvaamaan perheenjäseniään, merkityksellisiä ihmisiä, paikkoja tai kokemiaan tilanteita.

Tejping soveltuu työmenetelmäksi lasten ja nuorten kanssa työskenteleville, jotka haluavat vahvistaa lapsen osallisuutta ja tarjota apua tunteiden ja ajatusten esilletuomiseen ja käsittelyyn. Tejping-koulutuspäivään osallistuvat saavat valmiuksia kartoittaa ja tarkastella lapsen kanssa hänen ihmissuhteitaan, arkeaan ja elämänhistoriaansa sekä valmistaa lasta muutoksiin. Koulutus tarjoaa virikkeitä menetelmän soveltamiseen kohtaamisissa sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla.

Lisätietoja:

Christine Väliavaara

Kehittämispäällikkö

christine.valivaara@pesapuu.fi

040 7755700

Suunnitelmallinen lastensuojelu ja arviointi

Lastensuojelun arviointimallit

"Kokemus yhteisestä arvioinnista syntyy, kun jokaisen näkökulmat tulevat kuulluiksi ja jokaisella on mahdollisuus aitoon, tasavertaiseen asioiden pohdintaan"

Pesäpuu kehittää lastensuojelutyön tueksi lapsilähtöisiä toimintamalleja ja työkaluja, jotta ammattilaiset voivat tehdä työtään suunnitelmallisesti ja lapsen tarpeet huomioiden. Mm. lastensuojelulaki (LsL 13.4.2007/417) velvoittaa ammattilaiset lapsen tarpeista lähtevään, suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen yhteistyöhön.

Pesäpuun arviointimallien keskeisiä kulmakiviä ovat

- lapsilähtöisyys ja lapsen elämäntilanteen kokonaisvaltainen selvittäminen
- vanhemmuuden valmiuksien hyödyntäminen työkaluina
- avoimuus, suunnitelmallisuus ja systemaattisuus
- pyrkimys monialaiseen, yhteiseen, osapuolet osallistavaan arviointiin.

Arviointi on onnistunut silloin kun lapsi, nuori, vanhemmat ja muut lapsen elämässä mukana olevat kokevat tulleen kuulluiksi ja osallisiksi ja arviointi on vastannut sille asetettuihin tavoitteisiin. Parhaimmillaan arviointityö on lasta auttava ja vanhemmuutta vahvistava. Kokonaisvaltaisesti, laadukkaasti ja läpinäkyvästi toteutettu arviointi luo pohjan toimivalle yhteistyölle jatkossa.

Tarve arviointimallien kehittämiseksi on syntynyt lastensuojelun käytännön tarpeista. Pesäpuussa on tehty jo vuosien ajan erilaisten suunnitelmallisten työskentelymallien kehittämistyötä. Sijais- ja adoptiovanhemmuudessa tarvittavien valmiuksien arviointi PRIDE-ennakkovalmennuksessa, työskentelymalli lastensuojelutarpeen selvitykseen ja työskentelymalli sukulais- ja läheissijaisvanhemmaksi haluavien valmennukseen ja valintaan ovat olleet perustana Pysäkki-mallille ja Lapsilähtöisen palvelutarpeen arvioinnin -mallille. Kehittämisyhteistyötä on tehty yhdessä ammattilaisten ja lastensuojelun kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Lisätietoja:

Jaana Pynnönen
kehittämispäällikkö
jaana.pynnonen@pesapuu.fi
040 743 6727

Pia Lahtinen
kehittämispäällikkö
pia.lahtinen@pesapuu.fi
040 1881 461

Pysäkki-malli huostaanoton ja sijaishuollon tarpeen arviointiin

"Kun joku olisi kertonut, mitä tapahtuu ja kuinka kauan arviointi tulee kestämään!"

Pysäkki-malli on syntynyt helpottamaan lastensuojelun sosiaalityön vaativimpia arvioinnin kohtia. Se on systemaattinen työskentelymalli huostaanoton ja sijaishuollon tarpeen arviointiin, ja se pyrkii selkiyttämään lastensuojelun työskentelyä.

Pysäkkimallin keskeisiä periaatteita ovat

- lapsilähtöisyys ja lapsen yksilöllisten tarpeiden selvittäminen, avoimuus ja yhteinen arviointi lasten, vanhempien ja muiden osallisten kanssa,
- vanhemmuuden valmiuksien hyödyntäminen työskentelyn apuvälineinä sekä
- pysähtyminen ja aito lapsen kasvuolojen ja elämän kokonaisvaltainen tutkiminen.

Pysäkkityöskentelyn alussa laaditaan yhdessä suunnitelma arvioinnille. Arviointi etenee yhteisenä polkuna aloitustapaamisesta viiden eri teeman kautta jatkosuunnitelman laatimiseen. Pysäkki-mallissa tutkitaan ja arvioidaan yhdessä lapsen, vanhempien, läheisten ja lapsen asioita hoitavien työntekijöiden kanssa, miten lapsen tarpeet tulisivat parhaiten täytetyiksi ja millaisia ratkaisuja olisi jatkossa tehtävä. Se antaa tavoitteita asiakassuunnitelmalle ja perustan päätöksentekoon.

Pysäkki-malli on syntynyt helpottamaan lastensuojelun sosiaalityön vaativimpia arvioinnin kohtia. Se on systemaattinen työskentelymalli huostaanoton ja sijaishuollon tarpeen arviointiin, ja se pyrkii selkiyttämään lastensuojelun työskentelyä.

Pysäkki-malli on kuvattu oppaassa "Kuka minusta huolehtii? Lastensuojelun sosiaalityön Pysäkki-malli huostaanoton ja sijaishuollon tarpeen arviointiin".

Kuka minusta huolehtii? -koulutus Pysäkki-mallin käyttöönottoon

Kuka minusta huolehtii? -koulutuksessa käsitellään ja harjoitellaan Pysäkki-arviointimallia lapsen huostaanoton ja sijaishuollon tarpeen arviointiin. Viisipäiväinen koulutus tarjoaa osallistujille valmiuksia lapsen tarpeiden ja edun mukaiseen yhteiseen ja suunnitelmalliseen lastensuojelun arviointiprosessiin.

Koulutuspalautteiden mukaan Pysäkki-malli antaa työntekijöille konkreettisia työvälineitä sekä askeleet edetä arvioinnissa kohti lopputulosta. Mallin ansiona on sen selkeys, asiakaslähtöisyys sekä yhteistyötä korostava ja edellyttävä suunnitelma.

Lisätietoja:

Jaana Pynnönen
kehittämispäällikkö
jaana.pynnonen@pesapuu.fi
040 743 6727

Pia Lahtinen
kehittämispäällikkö
pia.lahtinen@pesapuu.fi
040 1881 461

Lapsilähtöinen palvelutarpeen arviointi

"Lapsen palveluiden tarpeen arvioinnin on oltava näkyvää – sen ei pitäisi tapahtua vain työntekijän korvien välissä."

Sosiaalihuoltolain muutoksen (2015) jälkeen suuri osa lastensuojelun tukitoimina myönnettävistä palveluista on nyt sosiaalihuoltolain mukaisia. Palvelutarpeen arviointi koskettaa suurta joukkoa lapsia ja perheitä. Miten lapsi kohdataan ja miten hänen kanssaan työskennellään?

Pesäpuussa on kehitetty palvelutarpeen arvioinnin mallia erityisesti lapsen näkökulmasta. Keskeistä siinä on lapsen tarpeiden tunnistaminen ja lapsilähtöisen työskentelyn toteuttaminen ensimmäisestä yhteydenotosta alkaen.

Lapsilähtöisen palvelutarpeen arviointimallin keskeisiä periaatteita ovat

- lapsilähtöisyys ja lapsen yksilöllisten tarpeiden selvittäminen
- vanhemmuuden valmiuksien hyödyntäminen työskentelyn apuvälineinä
- yhteinen ja auttava arviointi
- suunnitelmallisuus ja kontekstisidonnaisuus sekä
- monitoimijaisuus ja osallisuus.

Lapsilähtöinen palvelutarpeen arviointi –koulutus

Lapsilähtöinen palvelutarpeen arviointi -koulutuksessa käsitellään työmallia, jonka keskiössä ovat lapsen kohtaaminen ja yhteinen, monialainen palvelutarpeen arviointi lapsen arjen ja elämäntilanteen selvittämiseksi.

Kolmepäiväisen koulutuksen tavoitteena on

- vahvistaa osallistujien ymmärrystä lapsen tarpeisiin perustuvasta alkuvaiheen arvioinnista
- tarjota työvälineitä lapsilähtöiseen, monialaiseen ja osallistavaan palvelutarpeen arviointiin
- vahvistaa työntekijän taitoja tehdä arviointia yhdessä lapsen ja hänen vanhempiansa kanssa

Lisätietoja:

Jaana Pynnönen
kehittämispäällikkö
jaana.pynnönen@pesapuu.fi
040 743 6727

Pia Lahtinen
kehittämispäällikkö
pia.lahtinen@pesapuu.fi
040 1881 461

Systeeminen lastensuojelu

"Lapsen etu ei ole koskaan vain yksi monista huomioon otettavista seikoista, vaan lasta parhaiten palvelevalle näkökulmalle annetaan aina suurin painoarvo."

Systeemisen lastensuojelun juuret ovat ns. Hackneyn 'Reclaiming Social Work' (RSW) -mallissa. Sen menestystekijöitä ovat yhteiset arvot, strategia, organisaatorakenne ja -systeemit sekä työntekijät, osaaminen, ammattitaito ja työote. Kaikkien näiden tulee toimia, jotta systeeminen lastensuojelun toimintakulttuuri on mahdollista. Malli ei sinänsä ole monimutkainen, mutta haastavaa on se, että systeemisyyden tulee läpäistä kaikki organisaation tasot. Systeemisen mallin kokeilu ja käyttöönotto muuttivat täysin Hackneyn lastensuojelun. Kokeilu käynnistettiin vuonna 2006 ja vuonna 2011 se sai palkinnon maan parhaasta lastensuojelukäytännöstä. Arviointitutkimuksen (Forrester ym. 2013) mukaan tapahtui suuria muutoksia:

Asiakkaiden näkökulmasta

- suunnitellusti päättyneet asiakassuhteet kaksinkertaistuivat
- huostaanotettujen lasten määrä ja kodin ulkopuoliset sijoitukset vähenivät 40 %
- asiakkaiden aggressiivisuus väheni, he olivat tyytyväisiä päätöksiin ja kokivat tuleensa ystävällisesti kohdatuiksi.

Työntekijöiden näkökulmasta

- muutos kolminkertaisti työntekijöiden asiakkaiden kohtaamiseen käytettävän ajan - ennen muutosta 80 % työntekijöiden työajasta kului paperitöihin
- Henkilöstön sairauspoissaolot vähenivät 55 %
- mallin käyttöönotto paransi työntekijöiden työssä viihtymistä ja pysyvyyttä. Nykyisin Hackney'hin halutaan töihin, mutta sinne on vaikea päästä.

Systeemisellä toimintamallilla kohti suhdeperusteista lastensuojelua Suomessa pisimmällä mallin kokeilussa on Mäntsälän Mustijoen perusturva, joka aloitti oman mallinsa kehittämisen vuonna 2009. Peruspalvelut rakennettiin hyvinvointineuvolatyyppiseksi perhekeskukseksi. Lastensuojelun asiakkuudet kohdistettiin 'oikeaan osoitteeseen' ja ns. ei-aktiivisessa työskentelyssä olevat asiakkaat siirrettiin lastensuojelun asiakkuudesta sosiaalihuollon asiakkaiksi. Alussa yhdellä sosiaalityöntekijällä oli 50-60 asiakasta, nyt noin 15. Nykyisin sosiaalityöntekijä pystyy tapaamaan asiakkaitaan 2-3 kertaa viikossa, ja lastensuojelun asiakkuus on aktiivista työskentelyä. Erittäin tärkeää muutoksen onnistumisessa on ollut johtamisen organisointi; kaikilla perhe- ja sosiaalipalveluilla on yhteinen päällikkö. Vaikka kokeilu vei vuosia, se kannatti.

Suomessa osana hallituksen Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmaa (LAPE) kehitetään myös lastensuojelun sosiaalityötä. Systeemistä lastensuojelun toimintamallia pilotoidaan vuosina 2017–2018 yli 40 lastensuojelutiimissä. Malli tarjoaa vaihtoehdon lastensuojelun sosiaalityön kokonaisvaltaiseen kulttuurin muutokseen ja ihmissuhdetöiden palauttamiseen lastensuojelun sosiaalityön ytimeen. Se perustuu systeemiseen toimintakulttuuriin, joka mahdollistaa arvostavan, lapsia ja perheitä kuulevan kohtaamisen ja vuorovaikutuksen. Tällä varmistetaan yhteistyö lapsen ja perheen kanssa sekä yksilöllinen, lapsen ja perheen tarpeet huomioiva arviointi ja oikea-aikainen ja riittävä tuki ja apu. Malli hyödyntää perheterapeuttisia menetelmiä ja lähestymistapoja.

Pesäpuu tukena systeemisen mallin käyttöönotossa

Pesäpuu on ollut aktiivisesti tuomassa mallia Suomeen ja kehittämässä sitä edelleen. Tarjoamme tukea mallin kokeiluun ja käyttöönottoon:

- orientaatiopäivä (4 tuntia) työntekijöille, johdolle ja luottamushenkilöille.
- Systeeminen lastensuojelu -koulutus, joka perustuu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen järjestämään kouluttajakoulutukseen. Koulutuksen kesto on 6 päivää. Koulutuspäivien jälkeen prosessi jatkuu mallin käyttöönottoa tukevalla koulutuksellisella konsultaatiolla (kolme kertaa).
- konsultaatiota mallia jo kokeilleille työyhteisöille ja organisaatioille. Kesto sovitaan erikseen tilaajan kanssa.

Julkaisuja:

Katarina Fagerström. Ihmissuhteita rakentava ja ylläpitävä lastensuojelutyö – Hackneyn malli ja systeeminen käytäntö lastensuojelutyössä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpaperi 42/2016.

Lahtinen, P. ym. (2017) Kohti suomalaista systeemistä lastensuojelun toimintamallia. Keskeisiä periaatteita ja reunaehdoja. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpaperi 7/2017.

Social Work Reclaimed. Innovative Frameworks for Child and Family Social Work Practice (2011) Ed. Steve Goodman & Isabelle Trowler. London and Philadelphia: Jessica Kingley Publishers.

Lisätietoja:

Pia Lahtinen

Kehittämispäällikkö, YTL

pia.lahtinen@pesapuu.fi

040 188 1461

Osallisuuden taidot ja valmiudet

- lapset ja nuoret resurssina lastensuojelun sijaishuollossa
Selviytyjät-ryhmä

Faktat

Pesäpuu ry:ssä nuorten kokemusasiantuntija- ja kehittäjäryhmätoiminnan kehittäminen alkoi nuorten ryhmänä (Selviytyjät-ryhmä) vuoden 2008 alussa. Tuolloin toiminnassa mukana olleet nuoret ovat vuosien aikana kasvaneet asiakkaista asiantuntijoiksi, osa heistä myös kouluttajiksi ja työntekijöiksi. Tänä päivänä kokemusasiantuntijuus on laajentunut osaksi Pesäpuu ry:n perustoimintaa. Toiminnan ytimessä on lastensuojelun sijaishuollon asiakkaana olevien lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen lastensuojeluprosessien kehittämisessä.

Toimintamme keskiössä ovat kohderyhmän esiin nostamat tarpeet ja sitä kautta erityisesti sijoitettujen nuorten "äänitorvena" toimiminen sekä uusien kehittäjäryhmien mentorointi. Tavoitteenamme on koota yhteiset ajatukset, kokemukset ja syntyneet ideat jäsennellysti, eettisesti ja kunnioittavasti yhteen. Samoin tuomme nuorten tarpeet, ajatukset ja nostot osaksi kehittämistyötä mahdollistaen muutoksen työvälineiden, kouluttamisen ja vaikuttamistyön kautta.

Arvot ja periaatteet

Toimintamme arvoina ovat dialogisuus, moniäänisyys, arvostus ja kunnioitus sekä keskeneräisyyden sietäminen. Työskennellessämme emme arvota kokemuksia, vaan kunnioitamme toistemme tunteita ja kokemuksia sekä otamme todesta sen, mitä nuoret haluavat nostaa esiin. Pidämme erilaisia tarinoita lastensuojelussa rikkautena, joista voimme joka kerta oppia jotain uutta.

Työssämme nuorten parissa kiinnitämme erityistä huomiota toiminnan eettisyyteen. Yhteisessä kehittämistyössä on välttämätöntä miettiä, millaisia aikuisen asenne ja arvomaailma ovat suhteessa nuorten kokemuksiin: mitä nuorten kokemuksille ja kertomuksille tehdään, miten ja missä niitä käytetään ja mitä kokemustiedon jakamisella tavoitellaan. Kehittämistyön tueksi on Pesäpuussa kirjoitettu kokemusasiantuntijatoiminnan eettiset periaatteet.

Edut ja hyödyt

Pitkään jatkunut kehittämistyömme on ollut merkityksellistä sekä osallistujille itselleen että laajemmasta yhteiskunnallisesta näkökulmasta katsoen. Toiminnan arvoja ja lähtökohtia on avattu ja viestitty realistisesti ulospäin siitä, mitä kaikkea kokemusasiantuntijuuteen liittyy.

Kehittäjäryhmätoiminta on tarjonnut mukana olleille nuorille voimaantumisen kokemuksia, vertaistukea sekä tunteen siitä, että omat kokemukset ovat merkityksellisiä. Näiden avulla on mahdollista auttaa muita samassa tilanteessa olevia nuoria.

Nuorten kokemusasiantuntijuudella on merkittävä yhteiskunnallinen arvo. Nuorten kokemukset ovat auttaneet aikuisia ymmärtämään lastensuojelua nuorten näkökulmasta. Kokemustiedolla, yhteisellä jakamisella ja yhteiskunnallisella vaikuttamistyöllä pyritään siihen, että lastensuojelutyössä ja palvelujärjestelmässä ei tulevaisuudessa toistettaisi aiempia virheitä, vaan vahvistettaisiin jo toimivia hyviä käytäntöjä sekä luotaisiin yhdessä uusia.

Toiminta ja materiaalit

Selviytyjät-ryhmä sekä muut sittemmin syntyneet kehittäjäryhmät ovat vuosien varrella jalostaneet ryhmien jäsenten sekä kohtaamiensa nuorten moninaiset kokemukset esityksiksi, kirjoiksi, kannanotoiksi, kommenttipuheenvuoroiksi ja työkaluiksi.

Kehitettyjä työvälineitä ja materiaaleja:

- Tunne tyypit -korttisarja
- Selviytymiseni merkit -peli
- Ärsyttää-lomake
- 10 faktaa lasten ja nuorten suojelusta -juliste ja -video
- Uskomme sinuun – Usko sinäkin -materiaalit nuorelle ja aikuiselle
- Checkpoint*-peli
- Kuinka turvallisuutta voidaan lisätä? -juliste
- Kokemus opettaa, Voimatarinat lastensuojelussa -kirja
- MUUTOSVOIMAA – Kohti nuorten kokemusasiantuntijuutta lastensuojelussa -opas ja -koulutus
- Nuorten foorumi -nuorilta nuorilla suunnattu työskentelymalli

Lisäksi tarjoamme nuorten kokemuksiin ja viesteihin pohjautuvaa koulutusta pääasiassa lastensuojelun ammattilaisille.

Vuodesta 2017 alkaen olemme olleet kehittämässä vertaisarviointia lastensuojelun sijaishuoltoon yhteistyössä Jyväskylän kaupungin laitoshoidon sekä Pohjois-Savon perhehoidon kanssa. Kehittämistyön inspiraationa on ollut ASPA-säätiössä kehitetty vertaisarvioinnin toimintamalli, jota on muokattu lastensuojelun käyttöön. Vertaisarvioinnin avulla nuoret pääsevät itse arvioimaan oman sijaishuoltopaikkansa arkea, antamaan omaa hyvinvointiaan koskevaa palautetta ja siten vaikuttamaan omaan asuinympäristöönsä.

Pesäpuu ry:n koordinoima Voima Vaikuttaa! -nuorten kokemusasiantuntijoiden verkosto on perustettu vuonna 2016. Verkosto kokoaa yhteen eri puolella Suomea toimivia lastensuojelun kokemusasiantuntijoita ja kokemusasiantuntijaryhmiä. Verkostoon kuuluu tällä hetkellä noin kaksikymmentä eri puolilla Suomea toimivaa ryhmää sekä yksittäisiä kokemusasiantuntijoita alueilla, joissa ryhmätoiminta ei ole vielä alkanut.

Kokemuksia

Nuoret:

"Vertaistukea, olen tutustunut uusiin ihmisiin, oon oppinu myös teiltä paljon ja oon oppinu kääntää menneisyyteni voitoks, ja auttaa ihmisiä sillä kokemuksella mitä menneisyys on mulle antanut."

Ammattilaiset:

"Kokemusasiantuntijuus on tarpeen, mikäli haluamme aidosti oppia uutta ja kehittää lastensuojelutyötä. Työntekijänä saa uutta motivaatiota, uusia oppeja ja näkemys laajenee!"

Lisätietoja:

Helena Inkinen
asiantuntija
helena.inkinen@pesapuu.fi
040 705 3876

Johanna Liukkonen
kehittäjäsosiaalityöntekijä
johanna.liukkonen@pesapuu.fi
044 715 0216

Nuorten foorumit

Nuorilta nuorille suunnattu työskentelymalli, joka toimii vertaistuen ja vaikuttamisen välineenä

Faktat

Nuorten foorumi on Pesäpuu ry:n Selviytyjät-ryhmän kehittämä nuorilta nuorille vertaistuki- ja vaikuttamismalli. Foorumit on tarkoitettu noin 15–21-vuotiaille lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollossa oleville nuorille sekä sijaissisaruksille. Foorumit ovat päivän mittaisia työpajoja, joissa nuoret otetaan aktiivisesti mukaan kehittämään lastensuojelun käytäntöjä. Foorumeissa käytetään aikaa tutustumiseen ja tehdään yksilö-, pari- ja pienryhmätyöskentelyä.

Päivän juontamisesta sekä työskentelyn ohjaamisesta vastaavat nuoret kokemusasiantuntijat, kun taas taustatahojen aikuisten tehtävänä on olla mukana toteuttamassa päivää, tarjota resurssit ja varmistaa tilaisuuksien henkinen ja fyysinen turvallisuus.

Nuorten tuottamaa tietoa hyödynnetään suoraan Pesäpuun kehittämistyössä ja sitä välitetään lastensuojelun työntekijöiden ja päättäjien tietoon kansallisesti ja kansainvälisesti. Näin kehittäminen muuttuu vaikuttamiseksi.

Arvot ja periaatteet

Toimintamme arvoina ovat dialogisuus, moniäänisyys, arvostus ja kunnioitus sekä keskeneräisyyden sietäminen. Työskennellessämme emme arvota kokemuksia, vaan kunnioitamme toistemme tunteita ja kokemuksia sekä otamme todesta sen, mitä nuoret haluavat nostaa esiin. Pidämme erilaisia tarinoita lastensuojelussa rikkautena, joista voimme joka kerta oppia jotain uutta.

Työskennellessämme nuorten kanssa kiinnitämme myös erityistä huomiota eettisyyteen: nuorten esiintuomia kokemuksia ei henkilöidä viedessämme viestiä eteenpäin. Näin voimme suojata nuorta ja hänen lähipiiriään. Lisäksi painotamme yhteistyötahoillemme, että päivän aikana nuorilla saattaa nousta pintaan monenlaisia ajatuksia ja tunteita, joita on hyvä käydä yhdessä läpi vielä päivän jälkeen. Kehittämistyön sekä foorumeiden turvallisen toteuttamisen tueksi on Pesäpuussa kirjoitettu kokemusasiantuntijatoiminnan eettiset periaatteet.

Edut ja hyödyt

Foorumeiden tavoitteena on tarjota nuorille mahdollisuus tavata toisiaan, jakaa kokemuksiaan ja näkemyksiään lastensuojeluun liittyen sekä päästä niiden kautta vaikuttamaan lastensuojelun kehittämiseen. Nuoret saavat näin oman kanavan kokemusten välittämiseen eteenpäin. Kokemustiedolla, yhteisellä jakamisella ja yhteiskunnallisella

Nuorilta nuorille –toimintamallin etuina on se, että nuoret löytävät toisistaan samais-
tumispiirteitä, ja ovat vertaisuuden kautta avoimempia avaamaan omia kokemuksiaan
kehittämistyöhön. Päivän aikana nuoret antavat toisilleen vertaistukea, toivoa ja viestin
siitä, että on muitakin, jotka elävät samanlaisessa tilanteessa.

Nuoret kokemusasiantuntijat toimivat päivässä myös luottamuksen rakentajina
nuorten ja ammattilaisten välillä. Foorumiin osallistuville aikuisille päivä tarjoaa ikkunan
nuorten ajatusmaailmaan, kokemuksiin ja niihin tunteisiin ja ajatuksiin, joita lastensuo-
jelu on heissä herättänyt.

Aikuiset saavat myös helpotusta omaan työhönsä miettimällä lastensuojelun kimurant-
tejakin kysymyksiä turvallisesti yhdessä nuorten kanssa. Foorumeissa nuoret nostavat
usein myös esiin asioita, joille työntekijät ovat saattaneet sokeutua, tai joihin he eivät
ole ymmärtäneet reagoida.

Koulutukset ja materiaalit

Lähdemme mielellämme kanssanne ideoimaan juuri teille sopivaa Nuorten foorumia.
Nuorten foorumien tarkat sisällöt ja teemat räätälöidään aina foorumikohtaisesti ot-
taen huomioon tilaajan toiveet ja tarpeet sekä osallistujat.

Foorumit dokumentoidaan tarkasti ja niiden viestit kiteytetään nuorten ja mahdollisten
yhteistyökumppaneiden kanssa raporteiksi tai multimediaesityksiksi. Nuorten fooru-
meista kootut materiaalit ovat luettavissa ja tulostettavissa Pesäpuun nettisivuilta.

Kokemuksia

Nuoret:

*"Muiden nuorien, jotka kamppailee vielä niiden elämän kanssa, auttaminen on ollut mulle
tosi tärkeä, vaikka se auttaminen ei tarkoita kun, että ne saa vapaasti nauraa ja itkeä ilman
huolia yhden päivän ajan"*

*"No nimenomaan vertaistukea, uusia, kehittäviä ajatuksia, itsevarmuutta sanoa ne ääneen,
ja tunne siitä, että mun kokemuksilla ja ajatuksilla on arvoa. Lisäksi saan paljon ajatuksia ja
asioita vietäväksi kotiin (perhekotiin) nuorille ja heillekin syntyy tunne, etteivät ole yksin
asioittensa kanssa."*

*"No mulle se on merkinnyt vertaistukea, olen saanu kuulla hienoja kokemuksia, ja upee pääs-
tä kehittämään niitä asioita joita näkee ettei ne kuulu olla niin. Ja tietty tavannu tosi upeita
ihmisiä ja päässy matkustelea."*

Ammattilaiset:

*"Nuorten aitoudesta, rohkeudesta ja innokkuudesta saa työntekijänä voimaa! Asioiden
yhteinen jakaminen ja lastensuojelun usein pulmallisistakin toimintakäytännöistä keskus-
taminen on välttämätöntä, jotta näissä asioissa päästään eteenpäin."*

"No nimenomaan vertaistukea, uusia, kehittäviä ajatuksia, itsevarmuutta sanoa ne ääneen, ja tunne siitä, että mun kokemuksilla ja ajatuksilla on arvoa. Lisäksi saan paljon ajatuksia ja asioita vietäväksi kotiin (perhekotiin) nuorille ja heillekin syntyy tunne, etteivät ole yksin asioittensa kanssa."

"No mulle se on merkinny vertaistukea, olen saanu kuulla hienoja kokemuksia, ja upee päästä kehittämään niitä asioita joita näkee ettei ne kuulu olla niin. Ja tietty tavannu tosi upeita ihmisiä ja päässy matkustelea."

Ammattilaiset:

"Kokemusasiantuntijuus on tarpeen mikäli haluamme aidosti oppia uutta ja kehittää lastensuojelu työtä. Työntekijänä saa uutta motivaatiota, uusia oppeja ja näkemys laajenee!"

"Nuorten aitoudesta, rohkeudesta ja innokkuudesta saa työntekijänä voimaa! Asioiden yhteinen jakaminen ja lastensuojelun usein pulmallisistakin toimintakäytännöistä keskusteleminen on välttämätöntä, jotta näissä asioissa päästään eteenpäin."

Lisätietoja:

Helena Inkinen
asiantuntija
helena.inkinen@pesapuu.fi
040 705 3876

Johanna Liukkonen
kehittäjäsosiaalityöntekijä
johanna.liukkonen@pesapuu.fi
044 715 0216

UP2US – meistä kiinni -hanke

UP2US – meistä kiinni - vertaisuus ja kokemusasiantuntijuus maakunnan voimavarana lastensuojelun sijaishuollossa (toiminta-alue valtakunnallinen, pilottialueina Pirkanmaa ja Keski-Suomi)

Faktat

Jaetut kokemukset vahvistavat ihmisten välisiä suhteita ja yhteisöjä. Yhteyden lisääntyessä toisiin on mahdollisuus ymmärtää itseä ja muita paremmin. Vertaisuuden kautta yksinäisyyden ja häpeän tunteet vähenevät sekä usko tulevaisuuteen ja omiin kykyihin vahvistuu. Kokemuksia kuulemalla voidaan parantaa palveluiden laatua ja syventää ymmärrystä lastensuojelun todellisuudesta sekä vaikuttaa päätöksentekoon.

Edut ja hyödyt

Nuorten mukaan ottaminen kehittämistoimintaan kokemusasiantuntijoina vahvistaa nuorten omaa osallisuutta, hyvinvointia ja turvallisuutta sekä tukee kiinnittymistä yhteiskuntaan. Tämä vahvistaa myös nuoren omaa toimijuutta. Nuoren kiinnittyessä yhteiskuntaan vahvemmin syrjään jäämisen riski pienenee, mikä näkyy palvelutarpeen vähenemisenä tulevaisuudessa. Nuoren mukaan tuleminen tehdään mahdollisimman helpoksi ja kokemusasiantuntijana voi toimia monissa eri rooleissa sekä monesta eri näkökulmasta käsin.

Kehittämällä ja levittämällä uusia menetelmiä tuetaan ammattilaisia tavoittamaan ja kohtaamaan sijaishuollossa asuvia ja asuneita nuoria. Nuoret, ammattilaiset ja päättäjät pääsevät myös työskentelemään yhdessä, mikä auttaa kaikkia osallisia ymmärtämään toista paremmin ja mahdolliset toista kohtaan koetut ennakkoluulot ja pelot vähenevät. Tämä näkyy positiivisena muutoksena kaikkien arjessa.

YouTube-videot ja muu monipuolinen vaikuttaminen mediassa tavoittaa niitäkin nuoria ja ammattilaisia, joita ei kasvotusten kohdata. Vertais- ja kokemusasiantuntijatoiminnan kytkeminen maakunnassa lastensuojelun rakenteisiin lisää nuorten osallisuutta, kuulluksi tulemistä ja tasa-arvoa.

Vertaisarviointilla vahvistetaan nuoren osallisuutta. Vertaisarviointiin osallistuminen auttaa nuorta tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä sekä lisää nuoren oikeuksien toteutumista. Nuoren näkemykset ja mielipiteet tulevat kuulluksi ja hänellä on mahdollisuus vaikuttaa oman sijaishuoltapaikkansa arkeen.

Koulutukset ja materiaalit

Koulutuksia toteutetaan pilottialueilla räätälöidysti huomioiden maakunnan, kunnan tai muun toimijan tarpeet ja materiaaleja valmistuu tarpeen mukaan. Koulutukset ja materiaalit suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kokemusasiantuntijoiden kanssa. Myös puheenvuorot erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa ovat mahdollisia. Näissäkin kokemusasiantuntijoilla on keskeinen rooli.

Arvot ja periaatteet

Toimintamme pohjautuu vahvaan kumppanuuteen ja yhdessä tekemiseen. Kaikilla on mahdollisuus osallistua itselleen sopivalla tavalla. Osallisuutta ja kokemusasiantuntijuutta voi konkreettisesti ilmentää monin eri tavoin. Nuorilla on oma tärkeä tarinansa, joka ansaitsee tulla kuulluksi siltä osin, kun nuori on halukas ja valmis sitä jakamaan. Ensiarvoisen tärkeää on se, että toimintamme on sekä nuorille että muille osallisille turvallista. Toiminnassamme on sisäänrakennettuina vahva eettinen arvopohja, voimavarakeskeisyys ja dialogisuus.

Kokemuksia

Nuoret:

"On ollut voimaannuttavaa olla osana ryhmää. Olen saanut itse paljon uusia ajatuksia ja toivottavasti saanut annettua uusia näkökulmia myös muille."

"Hyvää on ollut yhteinen toiminta ja motivaatio auttaa lastensuojelussa."

Ammattilaiset:

"Oli kyllä todella mielenkiintoista kuulla, mitä kaikkea teette ja vielä hienompaa oli huomata, että lisääntyi itsellekin innostus ja motivaatio tätä työtä kohtaan. Se kun on ollut välillä vähän kateissa."

"Sosiaalityön tutkinto-ohjelmassa Päätöksenteko lastensuojelussa -kurssilla opiskelijat katsoivat UP2US-videota. Niitä pidettiin arvokkaina ja loppuesseissä melkein kaikki opiskelijat työstivät niitä ajatuksissaan."

"Teillä on hieno hanke! Ja upeat arvot & ideologia, joka välittyi dioista."

Lisätietoja:

Johanna Liukkonen
kehittäjäsosiaalityöntekijä
johanna.liukkonen@pesapuu.fi
044 715 0216

Onni Westlund
asiantuntija
onni.westlund@pesapuu.fi
045 886 3326

Katriina Nokireki
asiantuntija
katriina.nokireki@pesapuu.fi
044 715 0221

Salapoliisitoiminta 6–10-vuotiaiden osallisuuden vahvistamiseksi lastensuojelussa

ME TUTKIMME. Me kehitämme. Me vaikutamme. Lapset ja aikuiset YHDESSÄ.

Salapoliisitoiminta on n. 6-10 vuotiaille lapsille suunnattua toimintaa, jossa lapset on otettu aikuisten rinnalle kehittämään ja vaikuttamaan. Tavoitteena on lisätä lasten osallisuutta ja hyödyntää lasten omaa kokemustietoa lastensuojelun kehittämisessä.

Salapoliisitoiminnan kautta saamme kehitettyä palvelujamme lapsiystävällisemmiksi. Lapset myös itse hyötывät toiminnasta ja kokevat sen usein mielekkäänä ja voimaannuttavana.

Salapoliisitoimintaa voidaan toteuttaa niin ryhmämuotoisena kuin yksilötyössä. Salapoliisitoimintaa ryhmämuotoisena toteutettaessa järjestetään samaan aikaan myös aikuisille oma ryhmä.

Salapoliisitoiminnasta saatu palaute on hyvää. Salapoliisitoiminta ryhmämuotoisena toimintana on mahdollistanut lapsille paikan saada vertaistukea. Lapset ovat ryhmässä havainneet, että on myös muitakin lapsia samanlaisissa elämäntilanteissa kuin he itse.

Sekä ryhmämuotoisessa Salapoliisitoiminnassa että yksilötyössä lapsille mahdollistuu vaikeiden asioiden, kuten ikävän, jännityksen ja turvattomuuden käsittely käsinukke Mäyrän elämäntilanteeseen eläytymisen kautta turvallisen aikuisen seurassa. Auttaessaan Mäyrää saamme arvokasta lasten kokemustietoa, jota voimme käyttää niin kehittämis- kuin vaikuttamistyössä. Lasten kanssa tuotetun tiedon pohjalta tehdään materiaalia toisille lapsille ja ammattilaisille.

Mitä Pesäpuu tarjoaa

1. Kehittämiskumppanuutta

Teemme kehittämistyötä aina yhdessä paikallisten työntekijöiden ja lasten sekä heidän läheistensä kanssa. Suunnittelemme kehittämisen tavoitteet yhdessä tilaajan kanssa. Olemme mukana lasten kanssa tehtävän kehittämistyön suunnittelussa, valmistelussa ja toteuttamisessa.

Kehittämiskumppanuus sisältää

1. yhteinen suunnittelu ja valmistelutyö tilaajan kanssa
2. lasten ja läheisten kanssa toteutettavat salapoliisiryhmät/päivät
3. lasten tuottaman tiedon jäsentäminen ja sen pohjalta tehtävä materiaali
4. yhteinen jatkotyöskentely jäsennetyn tiedon pohjalta – mitä teemme salapoliisipäivässä tuotetulla tiedolla, mitkä vaikutukset arkeen ja palveluiden jatkokehittämiseen?
5. yhteinen vaikuttamistyö (materiaalit, näyttelyt tms.)

2. Koulutusta ja valmennusta

a) Ryhmämuotoiseen Salapoliisitoimintaan 1 pv

Mitä tulee ottaa huomioon, kun otetaan lapset mukaan kehittämiskumppaneiksi, jotta toiminta on lasta vahvistavaa ja turvallista sekä eettiset kysymykset huomioivaa? Mitkä ovat salapoliisitoiminnan ideologiset lähtökohdat? Miten toteuttaa toimintaa käytännössä?

b) Salapoliisimenetelmän soveltaminen yksilötyössä, 1 pv

Sisältönä mm. Mäyrä-käsinukke apuna lapsen kohtaamisissa, Salapoliisi Mäyrän käsikirja työvälineenä sijoitetun lapsen kanssa työskennellessä

3. Tukea ja konsultointia

Olemme valmiita yhdessä refleктоimaan lapsen osallisuutta vahvistavaa työn kehittämistä. Annamme konsultaatiota ja tukea.

Lisätietoja:

Sari-Anne Paaso

kehittämispäällikkö

sari-anne.paaso@pesapuu.fi

0400 547 233

Pesäpuu on valtakunnallinen lastensuojelujärjestö, jonka tehtävänä on kehittää lastensuojelua. Toimintamme perustuu vahvaan kumppanuuteen ja tuotamme lasten ja nuorten omiin kokemuksiin perustuvia ja kehittämistyössä syntyviä toimintamalleja, tietoa, materiaaleja ja koulutuksia. Pesäpuun materiaalit tunnistat rekisteröidystä tavaramerkistä LUPAUS LAPSELLE®.

Toimintamme on yleishyödyllistä.

Copyright © 2019 Pesäpuu ry
All rights reserved

www.pesapuu.fi

Pesäpuu ry
VALTAKUNNALLINEN
LASTENSUOJELUJÄRJESTÖ

Pesäpuu ry
VALTAKUNNALLINEN
LASTENSUOJELUJÄRJESTÖ